

Boardletter

Gemeente Smallingerland
Boekjaar 2025

Aanbiedingsbrief

Aan de gemeenteraad van de gemeente Smallingerland
t.a.v. de griffier
Gauke Boelensstraat 2
9203 RM DRACHTEN

Onderwerp: Boardletter 2025
Kenmerk: 23 januari 2026

Geachte raad,

Als onderdeel van de jaarrekeningcontrole van boekjaar 2025 van de gemeente Smallingerland rapporteren wij aan u onze bevindingen uit de interim controle.

Dit betreft ons actuele beeld van de interne beheersing, de belangrijkste risico's, relevante ontwikkelingen in wet- en regelgeving en indien van toepassing andere veranderingen die voor relevant kunnen zijn voor de gemeente.

De bevindingen komen voort uit onze werkzaamheden in het kader van de jaarrekeningcontrole en zijn opgenomen voor zover wij het van belang achten om deze met u te communiceren. De bevindingen en aanbevelingen dienen te worden gelezen als constructieve aanwijzingen als onderdeel van een continue proces van het veranderen en verbeteren van de beheersing van de organisatie.

Wij danken de organisatie voor de samenwerking en zijn graag bereid tot het verstrekken van nadere toelichting.

Met vriendelijke groet,

Baker Tilly (Netherlands) B.V.

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'D.E. Engwerda'.

D.E. Engwerda RA

Inhoud

1. Management Samenvatting
2. Kwaliteit interne beheersing & IT
3. Voorbereiding jaarrekeningcontrole

1. Samenvatting

Management Samenvatting (1)

Inleiding

Deze boardletter bevat onze bevindingen die zijn gebaseerd op onze werkzaamheden per september 2025 in het kader van de jaarrekeningcontrole 2025.

Ontwikkeling Interne Beheersing

In onze boardletter 2024 hebben wij – in navolging van de boardletter 2023 - gerapporteerd dat de interne beheersing nog onvoldoende was en er dus nog stappen zijn te zetten. Teneinde in deze situatie verbetering te brengen waren in 2024 reeds een aantal stappen gezet. Daarbij werd door ons geconstateerd dat de precieze scope (majeure processen in relatie tot rechtmatigheid of breder verbeterproces) in onze optiek nog nadere uitwerking behoefde. Wij constateren dat de scope van het project rechtmatigheid/procesverbetering inmiddels (per juni 2025) is bijgesteld. Dit betekent dat de focus is verlegd van een brede aanpak naar een meer gerichte benadering, met minder processen, maar met een sterkere focus op monitoring van de opvolging en borging van de (proces)kwaliteit. Het project rechtmatigheid/procesverbetering is daarmee op de goede weg; de meest relevante zaken worden daarmee door de organisatie gericht aangepakt. Daarnaast heeft de organisatie goede stappen gemaakt om in het algemeen de interne beheersing te verbeteren. Voorbeelden hiervan zijn het op orde krijgen van rechtmatige inhuur, het opstellen van een visie op control, actieve sturing op het naleven van de budgethouders regeling (prestatielevering), het opleveren van een risicogerichte tussentijdse spend en de rol van team concern control met onder meer het uitbrengen van auditrapportages.

De kernuitdaging voor de organisatie ligt (en zal blijven liggen) bij de borging, structurele naleving en (blijvend) draagvlak van de in gang gezette verbeteracties. Wij hebben begrepen dat in dit kader het thema procesmanagement in opdracht van de directie een beleidsstuk procesmanagement wordt uitgewerkt dat randvoorwaardelijk is om de organisatie verder te brengen. Tevens gelden als belangrijke lopende acties het blijvend geven van inzicht, aandacht voor het (blijven) nemen van eigenaarschap en focus op het sturen van de organisatie.

Binnen de door de gemeente inmiddels ontplooid verbeterinitiatieven is inmiddels ook nagedacht over hoe om te gaan met de afwikkeling van deze eerder gerapporteerde punten. Voor wat betreft de punten die niet onder de vlag van het project zijn of konden worden gebracht, heeft een interne prioriteitstelling plaatsgevonden. Punten met lagere prioriteit zijn weliswaar ook gedeeld met de verantwoordelijken maar hierop vindt vooralsnog geen opvolging plaats. Wij onderschrijven de door de gemeente gekozen aanpak. Gezien het vertrekpunt en de veelheid aan eerder geconstateerde tekortkoming ligt het werken vanuit een duidelijke prioriteitstelling voor de hand. Wij hebben het college geadviseerd omtrent deze punten nog een expliciet standpunt in te nemen omtrent de wenselijkheid betreffende zaken op termijn alsnog op te pakken. Daarbij kan het overigens ook een keuze zijn te besluiten dat de organisatie deze zaken blijft zien als “geaccepteerd risico”.

Management Samenvatting (2)

Van gegevensgerichte naar systeemgerichte controle

Met hetgeen hiervoor is beschreven kan worden geconcludeerd dat de gemeente bezig is goede stappen te zetten om te komen tot het verbeteren van de interne beheersing, het structureel borgen van verbeteringen in de organisatie en het inrichten van een sluitende controlecyclus. Zoals in de interne stukken en rapportages hieromtrent is gesteld is het beoogde resultaat dat de onrechtmatigheden dalen en uiteindelijk onder de (nieuwe, op grond van landelijke regelgeving aangescherpte) grens van 2% komen. Voor de rechtmatigheidsverantwoording door het college en onze oordeelsvorming bij de jaarrekening 2025 is dit ook het meest relevant.

Hierbij geldt als kanttekening dat gegeven de (op dit moment overigens realistische) scope van het project rechtmatigheid/procesverbetering daarmee nog niet gekomen zal worden tot een zodanig sluitende AO/IB dat wij voor onze controlewerkzaamheden ook op de aanwezige beheersmaatregelen kunnen steunen. Onze controle zal daarmee – ook na voltooiing van de projectactiviteiten – gegevensgericht blijven. Dat wil zeggen hoofdzakelijk op basis van steekproeven en deelwaarnemingen in plaats van op basis van het in belangrijke mate toetsen van relevante aanwezige beheersmaatregelen. Vanuit onze natuurlijke adviesrol, en in het licht van een mogelijke verdere organisatieontwikkeling, hebben wij in onze uitgebreidere managementletter, gericht aan het college, een beeld geschetst van hetgeen (desgewenst) nodig is om van de gegevensgerichte aanpak (nu en in de nabije toekomst, hetgeen overigens niet afwijkt van de meeste door ons gecontroleerde gemeenten) te komen tot een in overwegende mate systeemgerichte controle. Graag blijven wij met de organisatie in gesprek omtrent de wenselijkheid richting toekomst (en mogelijk procesafhankelijk) gezamenlijk in te zetten op een verdere ontwikkeling op deze punten.

IT Beheersing

In het kader van onze jaarrekeningcontrole hebben we de interne beheersing rondom IT onderzocht. Onderzocht zijn de applicaties Key2Financien, Suites 4 Sociaal Domein en MotionPro. Wij zien omtrent de algemene IT-beheersmaatregelen ruimte voor verdere verbetering met betrekking tot het autorisatieproces/autorisatiebeheer voor hoge rechten, de periodieke en reproduceerbare controle op bestaande accounts en rechten en de inrichting van een gestructureerd wijzigingsbeheer proces.

Vorbereiding jaarrekeningcontrole

In het hoofdstuk voorbereiding jaarrekeningcontrole hebben wij een aantal belangrijke aandachtspunten en daaruit voor de gemeente volgende noodzakelijke voorbereidingen benoemd, waaronder position paper gronden in relatie tot netwerkcongestie en stikstof en aandachtspunten rondom rechtmatigheid zorgprestaties.

2. Kwaliteit interne beheersing & IT

Dit hoofdstuk bevat onze bevindingen ten aanzien van de interne beheersing (inclusief de IT-omgeving). Vanuit onze natuurlijke adviesfunctie willen wij bijdragen aan verbetering van de gemeentelijke bedrijfsvoering, onder andere door het analyseren van de IT-omgeving en de bedrijfsprocessen.

Onze observaties en aanbevelingen koppelen we in dit hoofdstuk aan de gemeente terug.

2. Kwaliteit interne beheersing

2.1 Algemeen

Onderwerp	Omschrijving
Doel en reikwijdte	Het doel van onze jaarrekeningcontrole is het vormen van een oordeel over de getrouwheid van de jaarrekening (waaronder inbegrepen de rechtmatigheidsverantwoording) als geheel, zoals bedoeld in het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (Bado). Vanuit de jaarrekeningcontrole beoordelen wij de kwaliteit van de administratieve organisatie en interne beheersing voor zover relevant voor onze oordeelsvorming, en geven wij geen zelfstandig oordeel over de kwaliteit van de administratieve organisatie en interne beheersing. De controle van de jaarrekening omvat het uitvoeren van controlewerkzaamheden, waaronder risicoanalyse, cijferanalyses, beoordeling van de administratieve procedures en het daarmee samenhangende systeem van interne beheersingsmaatregelen en gegevensgerichte controlewerkzaamheden. De samenstelling en omvang van die werkzaamheden zijn noodzakelijk voor het verkrijgen van voldoende controle-informatie ter onderbouwing van ons oordeel.
Risicoanalyse als vertrekpunt voor onze controle	Onze risicoanalyse richt zich op een betrouwbare totstandkoming van de jaarrekening. Dit betekent dat wij niet alle risico's die voor u als gemeente relevant zijn in onze controle meenemen. De risicoanalyse is een continu proces en stellen wij gedurende de controle indien nodig bij. De belangrijkste bij gemeente Smallingerland onderkende specifieke risico's / kernpunten in de controle zijn op dit moment: ▪ Juiste waardering grondexploitaties ▪ Prestatielevering inkopen ▪ Getrouw beeld rechtmatigheidsverantwoording ▪ Het risico dat het management maatregelen van interne beheersing doorbreekt (dit is een op grond van de controlestandaarden altijd verplicht te onderkennen risico) ▪ Het risico dat handmatige betalingen uitgevoerd worden aan niet-rechthebbenden ▪ Wijze van totstandkoming van grote inkoopcontracten
De (detail)bevindingen n.a.v. de interim controle zijn in de managementletter 2025 aan het college gerapporteerd	Wij hebben de inhoudelijke (detail)bevindingen naar aanleiding van onze controle in de meer uitgebreide managementletter 2025 aan het college gerapporteerd. In het vervolg van dit hoofdstuk gaan wij in op ons beeld van de interne beheersing, frauderisicoanalyse en risicomangement en wordt een samenvatting gegeven van de uitkomsten van onze IT auditwerkzaamheden.

Kwaliteit interne
Beheersing & ITVoorbereiding
Jaarrekeningcontrole

Actualiteiten

Bijlagen

2. Kwaliteit interne beheersing

2.2 Organisatieontwikkeling (1)

Vertrekpunt

In onze boardletter 2024 hebben wij – in navolging van de boardletter 2023 - gerapporteerd dat de interne beheersing nog onvoldoende was en er dus nog stappen zijn te zetten. Teneinde in deze situatie verbetering te brengen waren in 2024 reeds een aantal stappen gezet. Dit met name ten aanzien van de inrichting van de control in de organisatie en het regelen van een aantal randvoorwaardelijke zaken. Tevens was voorzien in een projectplan rechtmatigheid/procesverbetering. Daarbij werd door ons geconstateerd dat de precieze scope (majeure processen in relatie tot rechtmatigheid of breder verbeterproces) in onze optiek nog nadere uitwerking behoefde. De relevante aspecten waren in het projectplan onderkend, op onderdelen adviseerden wij een nog nadere concretisering.

Stand van zaken per november 2025

Wij constateren dat de scope van het project rechtmatigheid/procesverbetering inmiddels (juni 2025) – mede in navolging van hetgeen wij hieromtrent in de boardletter 2024 hebben gerapporteerd – is bijgesteld. Intern is de afweging gemaakt dat om realistisch en duurzame verbetering door te voeren, een scopewijziging noodzakelijk is gebleken. Dit betekent dat de focus is verlegd van een brede aanpak naar een meer gerichte benadering, met minder processen, maar met een sterkere focus op borging van de (proces)kwaliteit. Hierbij geldt tevens de interne constatering dat de grenzen aan de verandercapaciteit van de organisatie het praktisch niet haalbaar maken om in een korte tijd een groot aantal processen tegelijk te verbeteren. De scope van het project rechtmatigheid/procesverbetering omvat hiermee concreet de navolgende processen:

Aankoop onroerend goed	Inkoop – spend analyse	Beheren verbonden partijen
Huren – Verhuren opstellen	Persoon – Inhuur	Begroting
Verkoop gemeentelijke gronden	Verstrekken subsidies	Bijstellen Begroting
Inkoop – aanbestedingen	Leveren dienstverlening ihkv de WMO	Jaarrekening
Inkoop – contractbeheer	Beheren PSA	Parkeeropbrengsten

2. Kwaliteit interne beheersing

2.2 Organisatieontwikkeling (2)

Ter zake de hiervoor genoemde processen vindt actieve monitoring van de voortgang van de (per proces) benoemde verbeteracties plaats. Hiertoe wordt 2-maandelijks (per proces, per benoemde actie) door de projectleiding en concern controller aan de stuurgroep gerapporteerd omtrent de voortgang. In de stuurgroep van 15 oktober 2025 is daarnaast afgesproken dat naast het “ophalen” van de status van de verbeteracties, ook zgn. verdiepende gesprekken worden gevoerd met de betrokken leidinggevenden en procesverantwoordelijken.

Voor de eerste ronde (oktober 2025) is gestart met 4 teams. In komende rondes zullen ook met de overige teams worden gesproken. In de rapportage van 13 november 2025 concluderen de projectleider en concern controller dat de meeste verbeteracties op schema liggen. De kernuitdaging voor de organisatie ligt (en zal blijven liggen) bij de borging, structurele naleving en (blijvend) draagvlak van de in gang gezette verbeteracties. Wij hebben begrepen dat in dit kader het thema procesmanagement in opdracht van de directie een beleidsstuk procesmanagement wordt uitgewerkt dat randvoorwaardelijk is om de organisatie verder te brengen. Tevens gelden als belangrijke lopende acties het blijvend geven van inzicht, aandacht voor het (blijven) nemen van eigenaarschap en focus op het sturen van de organisatie.

Opvolging boardletter punten eerdere jaren

In onze boardletters 2022 en 2023 hebben wij gerapporteerd over geconstateerde tekortkomingen in de beheersmaatregelen binnen de voor de jaarrekeningcontrole materiele processen. Aangezien de organisatie bij het uitbrengen van de boardletter 2024 juist was gestart met het hiervoor beschreven verbetertraject, hadden wij over 2024 de werking van de processen en de opvolging van de procesbevindingen uit eerdere jaren niet opnieuw beoordeeld. Dat was op dat moment gezien de juist gestarte initiatieven immers minder zinvol.

Binnen de door de gemeente inmiddels ontplooid verbeter initiatieven is inmiddels ook nagedacht over hoe om te gaan met de afwikkeling van deze eerder gerapporteerde punten. Wij constateren dat – mede in navolging van onze advies in de boardletter 2024 - de opvolging van deze bevindingen is belegd bij de concern controller. Waar van toepassing zijn de punten te ondergebracht bij de voorgenomen verbeteracties uit hoofde van het project rechtmatigheid/procesverbetering.

2. Kwaliteit interne beheersing

2.2 Organisatieontwikkeling (3)

Voor wat betreft de punten die niet onder de vlag van het project zijn of konden worden gebracht, heeft een interne prioriteitstelling plaatsgevonden. Alle eerder gerapporteerde bevindingen zijn intern geprioriteerd op basis van een in afstemming met de teams gemaakte inschatting van potentiële impact (hoog/laag) versus kans van optreden (hoog/laag). De interne focus ligt eerst op de hoog risico/hoog impact punten. Dit betekent dat er door de organisatie eerst prioriteit wordt gegeven aan die punten. Voor deze punten wordt aan de hand van een intern rapportage format onder leiding van de concern controller actief gestuurd op voortgang. De overige (lagere prioriteit) punten zijn weliswaar ook gedeeld met de verantwoordelijken maar hierop vindt vooralsnog geen opvolging plaats. Wij onderschrijven de door de gemeente gekozen aanpak. Gezien het vertrekpunt en de veelheid aan eerder geconstateerde tekortkoming ligt het werken vanuit een duidelijke prioriteitstelling voor de hand.

2. Kwaliteit interne beheersing

2.3 Controlebevindingen 2025

Met hetgeen in de paragraaf 2.2 is beschreven, kan worden geconcludeerd dat de gemeente bezig is goede stappen te zetten om te komen tot het verbeteren van de interne beheersing, het structureel borgen van verbeteringen in de organisatie en het inrichten van een sluitende controlecyclus. Zoals in de interne stukken en rapportages hieromtrent ook helder is gesteld is het uiteindelijk beoogde resultaat dat de onrechtmatigheden gaan dalen en uiteindelijk onder de (nieuwe, op grond van landelijke regelgeving aangescherpte) grens van 2% komen. Voor de rechtmatigheidsverantwoording door het college en in relatie tot onze oordeelsvorming bij de jaarrekening 2025 is dit ook het meest relevant.

Wel geldt hierbij als kanttekening dat gegeven de (op dit moment overigens realistische) scope van het project rechtmatigheid/procesverbetering daarmee nog niet gekomen zal worden tot een zodanig sluitende AO/IB dat wij voor onze controlewerkzaamheden ook op de aanwezige beheersmaatregelen kunnen steunen. Onze controle zal daarmee – ook na voltooiing van de projectactiviteiten – gegevensgericht blijven (hetgeen overigens niet afwijkt van de meeste door ons gecontroleerde gemeenten). Dat wil zeggen hoofdzakelijk op basis van steekproeven en deelwaarnemingen in plaats van op basis van het in belangrijke mate toetsen van relevante aanwezige beheersmaatregelen.

Vanuit onze natuurlijke adviesrol, en in het licht van een mogelijke verdere organisatieontwikkeling, hebben wij in onze uitgebreidere managementletter, gericht aan het college, een beeld geschetst van hetgeen (desgewenst) nodig is om van de gegevensgerichte aanpak (nu en in de nabije toekomst, hetgeen overigens niet afwijkt van de meeste door ons gecontroleerde gemeenten) te komen tot een in overwegende mate systeemgerichte controle. Graag blijven wij met de organisatie in gesprek omtrent de wenselijkheid richting toekomst (en mogelijk procesafhankelijk) gezamenlijk in te zetten op een verdere ontwikkeling op deze punten.

2. Kwaliteit interne beheersing

2.4 IT Beheersing

Cybersecurity

Als onderdeel van de jaarrekeningcontrole hebben wij inzicht gekregen in de cybersecurity-gerelateerde risico's die zouden kunnen leiden tot een potentiële afwijking van materieel belang in de jaarrekening (met betrekking tot zowel financiële als niet-financiële informatie). Hiervoor hebben wij inzicht gekregen in de mate waarin, en de overweging waarom de organisatie bepaalde informatiebeveiligingsmaatregelen heeft genomen om deze cyberrisico's te beperken.

Om het risico van cyberbeveiligingsbedreigingen (dit wil zeggen, continuïteit van de dienstverlening en integriteit van de financiële verslaglegging) te verlagen, heeft de organisatie een mix van beveiligingsmaatregelen geïmplementeerd:

- Smallerland heeft gedurende 2025 een versterkt MFA beleid geïntroduceerd.
- Smallerland heeft een ISO-functionaris aangenomen die zich bezig houdt met het verder verbeteren van de huidige security inrichting.
- Er is een pentest uitgevoerd in 2024. Wij hebben geen inzicht verkregen in de opvolging hiervan, maar wel vernomen dat er plannen zijn om een nieuwe pentest op te zetten;

We zijn geïnformeerd dat zich in het boekjaar geen cyberbeveiligingsincidenten hebben voorgedaan die hebben geleid tot een afwijking van materieel belang in de jaarrekeningcontrole van de organisatie.

Onze controlewerkzaamheden zijn niet primair gericht op het doen van uitspraken over cyberbeveiliging en we hebben ook geen instructies van het management in die zin ontvangen voor het uitvoeren van meer diepgaande werkzaamheden.

2. Kwaliteit interne beheersing

2.5 Frauderisicoanalyse

De primaire verantwoordelijkheid voor het voorkomen en detecteren van fraude (waaronder corruptie) berust bij het college van burgemeester en wethouders. Deze verantwoordelijkheid betreft ook het onderhoud van een zodanige interne beheersing dat de jaarrekening kan worden opgesteld zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Wij hebben geconstateerd dat er binnen de gemeente aandacht is voor fraude- en corruptierisico's en de preventie daarvan. De gemeente beschikt over een goede actuele interne (concept) frauderisicoanalyse van oktober 2025. Wij hebben geadviseerd deze frauderisicoanalyse nog formeel te laten vaststellen door het college.

De in de analyse onderkende fraude- en corruptierisico's zijn – in relatie tot de uitkomsten van soortgelijke analyses die wij vanuit onze rol elders wel zien – herkenbaar en de onderkende risico's zijn helder toegelicht. Tevens is in het document duidelijk benoemd welke de (in opzet) in de organisatie aanwezige beheersmaatregelen zijn die kunnen dienen ter mitigering van de onderkende risico's. Kanttekening hierbij is wel dat de daadwerkelijke kwaliteit van deze beheersmaatregelen niet (recent) door concern control zijn onderzocht. Hier geldt derhalve het advies de betreffende maatregelen expliciet op te nemen in het jaarlijkse VIC plan zodat een toets op de werking geborgd is. Of dat, waar een beheersmaatregel niet blijkt te werken, op onderdelen zo nodig aanvullende controlewerkzaamheden kunnen worden bepaald.

Wij constateren dat de afgelopen jaren binnen de gemeente organisatie geen meldingen zijn gedaan omtrent signalen of vermoedens van (mogelijke) fraude binnen de organisatie. Hoewel dit op zichzelf positief kan lijken, kan een dergelijke afwezigheid van meldingen ook wijzen op een beperkte bekendheid met of vertrouwen in de meldingsregeling.

In de project rapportage rechtmatigheid/procesverbetering van 23 oktober 2025 is ook het belang van de soft controls binnen de organisatie benoemd. In de rapportage wordt geconcludeerd dat blijvende aandacht voor het belang van bewustwording en naleving van soft controls een belangrijk aandachtspunt blijft; het achterblijven daarvan is benoemd als een van de belangrijkste risico's voor het welslagen van het project. Een concrete nadere uitwerking naar hiertoe te ondernemen acties is nog niet gemaakt. Derhalve geldt als advies ook dit aspect nader te operationaliseren.

3. Voorbereiding jaarrekeningcontrole

Om het proces voor de jaareinde controle efficiënt te laten verlopen vinden wij het belangrijk om vooraf afspraken te maken, het proces regelmatig te evalueren en onze bevindingen met u te delen.

3. Vorbereiding jaarrekeningcontrole

Aanpassing BADO en BBV leidt tot wijziging in o.a. financiële verordening

In de aanpassing van BADO op 16 april jl. is een belangrijke wijziging opgenomen: de maximale goedkeuringstolerantie van 1% voor fouten en 3% voor onzekerheden (dus samen 4%) wijzigt met ingang van boekjaar 2025, in een maximale goedkeuringstolerantie van 2% voor afwijkingen. Met afwijkingen worden zowel fouten als onzekerheden bedoeld. Daarnaast wijzigt ook de grondslag voor de goedkeuringstolerantie van lasten inclusief toevoegingen aan de reserves naar lasten exclusief toevoegingen aan de reserves.

Voor de rechtmatigheidsverantwoording geldt dat deze met ingang van 2025 maximaal 2% van de lasten exclusief toevoegingen aan de reserves mag bedragen (in 2023 en 2024 nog maximaal 3% van de lasten inclusief toevoegingen aan de reserves).

Om deze wijzigingen goed in de organisatie in te bedden is het van belang tijdig deze aanpassingen in de financiële verordening, de controleverordening, het controleprotocol en het interne controleplan te verwerken.

Gemeente Smallerland heeft deze aanpassingen onderhanden en de aangepaste beleidsdocumenten worden voor 1 januari 2026 vastgesteld.

Gevolgen onzekerheden sociaal domein

De hiervoor genoemde aanscherping van de tolerantiegrens naar 2% voor afwijkingen heeft mogelijk gevolgen voor gemeenten waarbij sprake is van een hoge omvang van onzekerheden in het sociaal domein. Onder de nieuwe normering kunnen deze onzekerheden sneller leiden tot een overschrijding van controletoleranties (en de aard van de verklaring raken).

Om meer grip te krijgen op de onzekerheden in de prestatielevering (omvang onzekerheden en/of doorlooptijd jaarrekeningtraject) kan de gemeente overwegen om (VIC) werkzaamheden op de prestatielevering in het sociaal domein uit te voeren. Bijvoorbeeld door het uitvoeren van een tevredenheidsonderzoek of enquête onder zorgcliënten. Ook bevelen we gemeenten aan om aandacht te hebben voor contractmanagement en te zorgen voor duidelijke afspraken met zorgaanbieders over tijdige en volledige prestatieverantwoording.

Naar wij hebben begrepen is dit aspect bij Smallerland intern onder de aandacht.

3. Vorbereitung jaarrekeningcontrole

Controleverklaring in aparte paragraaf 'Overige gegevens'

Met ingang van het boekjaar 2025 is het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) aangepast. Eén van de aanpassingen betreft de plaats van de controleverklaring in de jaarstukken. De controleverklaring van de accountant wordt voortaan opgenomen in het onderdeel 'Overige gegevens' van de jaarrekening.

Deze paragraaf Overige gegevens moet in de jaarstukken worden opgenomen ná de jaarrekening en dus niet als onderdeel van de jaarrekening. Voor het proces van opstellen, goedkeuren en publiceren van de jaarstukken betekent dit dat de Raad een versie van de jaarstukken goedkeurt waarin de definitieve controleverklaring van de accountant is opgenomen.

De publicatie van de jaarstukken op de website omvat voortaan de opgestelde versie inclusief de paragraaf Overige gegevens, met daarin de controleverklaring van de accountant.

Notitie grondbeleid (en rente) in jaarstukken

De wijzigingen hebben met name invloed op de verslaggevingsregels:

1. Voor het faciliterend grondbeleid zijn de verhaalsmogelijkheden van kosten uitgebreid. Tevens is de kostensoortenlijst uitgebreid, waardoor ook meer kosten verhaald kunnen worden.
2. De voorwaarden voor warme gronden zijn gewijzigd. Deze voorwaarden gelden met ingang van de nieuwe notitie ook voor bedrijventerreinen.
3. Gemaakte voorbereidingskosten mogen na 5 jaar ook worden voorzien in plaats van te worden afgeboekt. Hierdoor wordt het mogelijk gemaakt om in een later stadium alsnog deze kosten op te voeren.
4. In een gemengde grondexploitatie mag het resultaat gesaldeerd worden indien de deelgebieden in ontwikkeling onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn.
5. Winstneming door middel van POC methode kan alleen plaatsvinden als de looptijd van een grondexploitatie 10 jaar of korter is.
6. Belangrijkste wijziging is dat toerekening rente aan grondexploitaties ook conform de gemeentelijke omslagrente zal plaatsvinden.

In het kader van de controle van de jaarrekening ontvangen wij graag een analyse van de eventuele impact van de geldende wijzigingen op de waardering van de grondexploitaties per ultimo 2025.

3. Voorbereiding jaarrekeningcontrole

Landelijke aanpassing verantwoordingsgrens Jeugdwet en WMO

Smallingerland koopt Jeugd- en WMO zorg lokaal in, ook bij kleinere zorgaanbieders. Onlangs is de verantwoordingsgrens in het ISD accountantsprotocol voor kleine zorgaanbieders verhoogd van € 125.000 naar € 200.000. Hiermee neemt de kans toe dat kleine zorgaanbieders zich op basis van de nieuwe regelgeving niet meer zouden hoeven verantwoorden met een productieverantwoording inclusief controleverklaring. Dit in combinatie met de gewijzigde wetgeving rondom de controletoleranties en de rechtmatigheidsverantwoording kan dit tot ongewenste situaties leiden.

Wij adviseren u om de kosten van kleine zorgaanbieders de komende periode in kaart te brengen en te beoordelen wat de gevolgen zouden kunnen zijn voor de rechtmatigheidsverantwoording bij de jaarrekening 2025.

Impact netwerkcongestie, omgevingswet, pfas & stikstof op waardering grondexploitaties

Inzake de grondexploitaties voor zaken als de invoering nieuwe omgevingswet, pfas & stikstof problematiek en netcongestie geldt dat de betreffende risico's vooralsnog niet zichtbaar waren meegewogen in de bepaling van het benodigd weerstandsvermogen dan wel in de waardering van de grondexploitaties.

Uit de in het kader van onze interim controle gevoerde gesprekken komt naar voren dat met name de netcongestie in grote delen van Friesland een issue is, aangezien de aanwezige kabelnetwerken vaak te dun zijn uitgevoerd. Naar wij hebben begrepen is de lijn dat bij noodzakelijk aansluitingen vooralsnog woningbouw de voorrang krijgt. Dit maakt dat met name de realisatie van bedrijventerreinen wordt geraakt. De verwachte aansluittermijnen lopen op dit moment richting meerdere jaren waarmee de realisatie in voorkomende gevallen stil komt of kan komen te liggen. Tevens blijft de impact van de nieuwe omgevingswet en pfas & stikstof nog onduidelijk. De gemeente Smallingerland heeft in de fasering van de werkzaamheden wel rekening gehouden met de netwerkcongestie.

U heeft aangegeven bij de actualisatie van de grondexploitaties in januari 2026 opnieuw naar bovenstaande problematiek te kijken. Graag ontvangen wij voor start jaarrekeningcontrole 2025 een position paper waarin de gemeente haar (onderbouwde) standpunten ten aanzien van de impact van de hiervoor geschetste ontwikkelingen op de waardering van haar grondexploitaties uiteenzet.

Baker Tilly Netherlands B.V.
Rozenburglaan 15-3
9727 DL Groningen
T +31 (0) 88 804 7900

Now, for tomorrow